

KJ1000 Generell kjemi

Bokmål

Student nr.:

Studieprogram:

Eksamens onsdag 3. desember 2003 kl. 0900-1300

Tillatte hjelpeemidler: kalkulator

Oppgavesettet består av 10 sider.

Kontakt under eksamen: Professor Thorleif Anthonsen tlf. _____ eller _____ og
stipendiat Anders Riise Moen, tlf. _____ eller _____

Svar kort og konsist. Ikke bruk unødvendig mange ord. Svar på arket.

Del I

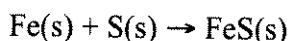
1 Hva er massen til 3.00 mol etanol, C₂H₆O?

- A. 4.99×10^{-24} g
- B. 138 g
- C. 6.52×10^{-2} g
- D. 50 g
- E. 1.81×10^{24} g

2 Balanser ligningene med minst mulig heltallige koeffisienter.

- a. NaNO₃ → NaNO₂ + O₂
- b. NH₃ + H₂SO₄ → (NH₄)₂SO₄
- c. H₂ + N₂ → NH₃
- d. C₄H₁₀ + O₂ → CO₂ + H₂O

3 Beregn massen til den mengden FeS som dannes når 9.42 g Fe reagerer med 8.50 g S. Hvilket er det riktige svaret A, B, C, D eller E?

- A. 17.9 g
- B. 87.9 g
- C. 26.0 g
- D. 14.8 g
- E. 1.91×10^{-3} g

4 Hvilken av reaksjonene er ikke en reduksjons oksidasjons reaksjon?

- A. $3\text{Al} + 6\text{HCl} \rightarrow 3\text{H}_2 + \text{AlCl}_3$
- B. $2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{H}_2 + \text{O}_2$
- C. $2\text{NaCl} + \text{Pb}(\text{NO}_3)_2 \rightarrow \text{PbCl}_2 + 3\text{NaNO}_3$
- D. $2\text{NaI} + \text{Br}_2 \rightarrow 2\text{NaBr} + \text{I}_2$

5 a Oksidasjonstallet til Fe i $\text{K}_3\text{Fe}(\text{CN})_6$ er:

- A. +III
- B. +II
- C. +I
- D. -III
- E. -IV

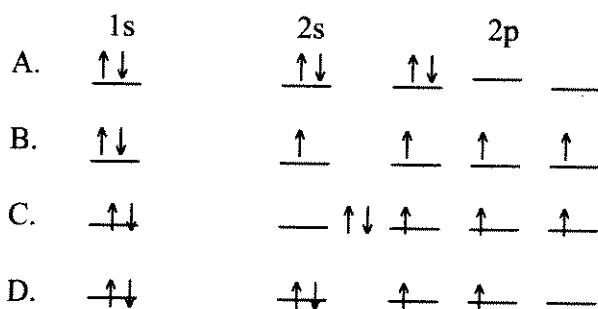
5 b Oksidasjonstallet til Cr i $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$ er:

- A. -XII
- B. +VII
- C. +II
- D. +VI
- E. +VII

5 c Oksidasjonstallet til Cl i ClO_3^- er:

- A. -I
- B. +VII
- C. +V
- D. +III
- E. ingen av dem

6 a Orbitaldiagrammet for grunntilstanden til karbon er:

6 b Hva er elektron konfigurasjonen til kalsium i grunntilstanden?

- A. $[\text{Ne}]3\text{s}^2$
- B. $[\text{Ne}]3\text{s}^23\text{p}^6$
- C. $[\text{Ar}]4\text{s}^13\text{d}^1$
- D. $[\text{Ar}]4\text{s}^2$
- E. $[\text{Ar}]3\text{d}^2$

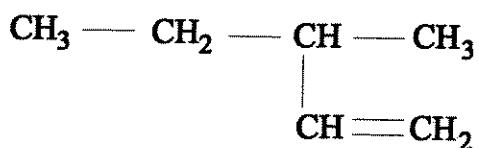
7 a Bruk VSEPR teorien for å tilordne geometrisk form for molekylene.

☐ 1. BeCl_2 ☐ 2. H_2O ☐ 3. SiCl_4 ☐ 4. BCl_3 ☐ 5. NH_3	a. Lineær b. Plan trigonal c. Bøyd d. Tetrahedrisk e. Oktahedrisk f. Pyramidal

7 b Fullfør tabellen.

	Hybrid type	Geometrien til elektronparene
a	_____	tetrahedrisk
b	sp ²	_____
c	_____	lineær

8 a Det systematiske navnet til stoffet er:

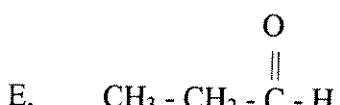
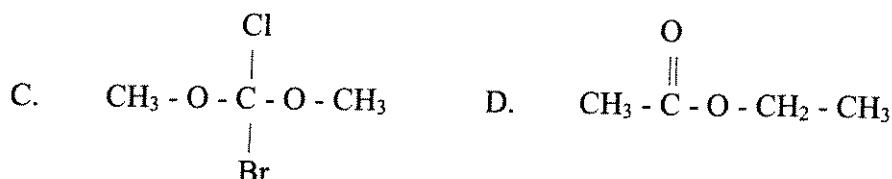
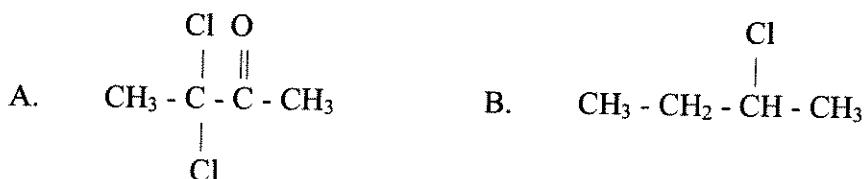

- A. 2-vinylbutan
- B. 3-propyl-4-etylheksan
- C. 3-etyl-4-propylheksan
- D. 3-metyl-1-penten
- E. 2-etyl-4-propylheksan

8 b Hvilken av formlene er et keton?

- A. CH₃CHO
- B. CH₃OCH₃
- C. CH₃COCH₃
- D. CH₃COOH
- E. HCOCH

8 c Hvilket av stoffene er kiralt?

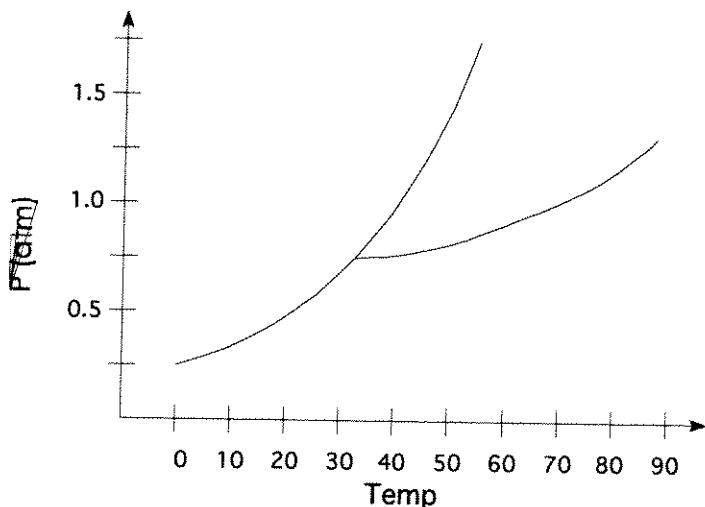
9 a Hvilke av substansene viser hydrogenbinding i væskeform?

- A. SiH₄   B. H₂   C. H₂S   D. CH₄   E. CH₃NH₂

9 b Identifiser den dominerende (sterkeste) type intermolekulær kraft i hvert av stoffene. (Dipol-dipol, dispersjon, hydrogenbinding, ionisk binding)

- a. RbCl(s) _____
 b. H₂S(g) _____
 c. NH₃(l) _____
 d. Cl₂(l) _____

9 c Hva er fasen ved 50°C og 1 atm trykk? Skriv på figuren de forskjellige fasene.

10 a NO gass reagerer med klorgass etter ligningen:

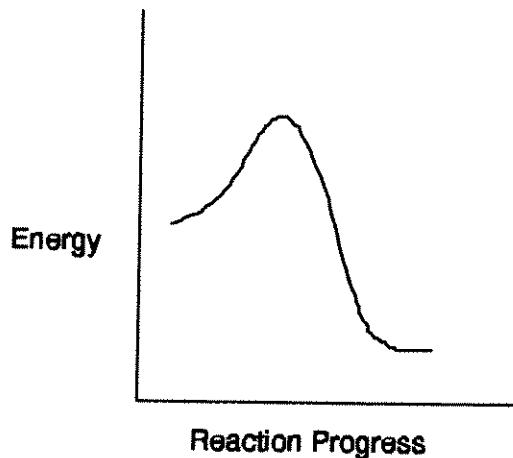
De initielle ratene(hastighetene) til reaksjonen er blitt målt for de oppgitte konsentrasjonene av reagensene.

Eksp.#	Rate (M/t)	NO (M)	Cl ₂ (M)
1	1.19	0.50	0.50
2	4.79	1.00	0.50
3	9.59	1.00	1.0

Hva er hastighetsloven (rateloven, hastighetsligningen) for reaksjonen?

- A. rate = k[NO]
 B. rate = k[NO][Cl₂]^{1/2}
 C. rate = k[NO][Cl₂]
 D. rate = k[NO]²[Cl₂]
 E. rate = k[NO]²[Cl₂]²

10 b Hvilket utsagn er sant for den kjemiske reaksjonen som beskrives av diagrammet?

- A. Foroverreaksjonen er endotermisk.
- B. Aktiveringsenergien for foroverreaksjonen er større enn aktiveringsenergien for den reverse reaksjonen.
- C. Ved likevekt er aktiveringsenergien for foroverreaksjonen lik aktiveringsenergien for den reverse reaksjonen.
- D. Aktiveringsenergien for den reverse reaksjonen er større enn aktiveringsenergien for foroverreaksjonen.
- E. Den reverse reaksjonen er eksoterm.

10 c Hastighetsloven for reaksjonen $2\text{NO}_2 + \text{O}_3 \rightarrow \text{N}_2\text{O}_5 + \text{O}_2$ er; hastigheten = $k[\text{NO}_2][\text{O}_3]$. Hvilken av reaksjonsmekanismene er i samsvar med hastighetsloven?

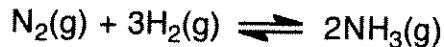
A. $\text{NO}_2 + \text{NO}_2 \rightarrow \text{N}_2\text{O}_4$ (rask) $\text{N}_2\text{O}_4 + \text{O}_3 \rightarrow \text{N}_2\text{O}_5 + \text{O}_2$ (sakte)	B. $\text{NO}_2 + \text{O}_3 \rightarrow \text{NO}_5$ (rask) $\text{NO}_5 + \text{NO}_2 \rightarrow \text{N}_2\text{O}_5 + \frac{5}{2} \text{O}_2$ (sakte)
C. $\text{NO}_2 + \text{O}_3 \rightarrow \text{NO}_3 + \text{O}_2$ (sakte) $\text{NO}_3 + \text{NO}_2 \rightarrow \text{N}_2\text{O}_5$ (rask)	D. $\text{NO}_2 + \text{NO}_2 \rightarrow \text{N}_2\text{O}_2 + \text{O}_2$ (sakte) $\text{N}_2\text{O}_2 + \text{O}_3 \rightarrow \text{N}_2\text{O}_5$ (rask)

11a Hvilket er det korrekte likevektsuttrykket for reaksjonen?

- A. $K_c = [\text{Fe}_2\text{O}_3][\text{H}_2]^3 / [\text{Fe}]^2[\text{H}_2\text{O}]^3$
- B. $K_c = [\text{H}_2]/[\text{H}_2\text{O}]$
- C. $K_c = [\text{H}_2\text{O}]^3 / [\text{H}_2]^3$
- D. $K_c = [\text{Fe}]^2[\text{H}_2\text{O}]^3 / [\text{Fe}_2\text{O}_3][\text{H}_2]^3$
- E. $K_c = [\text{Fe}][\text{H}_2\text{O}] / [\text{Fe}_2\text{O}_3][\text{H}_2]$

11 b Vi har følgende reaksjon:

- A. Hvis hydrogengass tilsettes systemet ved likevekt, til hvilken side vil reaksjonen forskyves?
- B. Hva vil skje med konsentrasjonen av ammoniakk hvis nitrogen tilsettes systemet ved likevekt,?
- C. Hva vil skje med konsentrasjonen av hydrogen(H_2) hvis nitrogen fjernes fra systemet ved likevekt?
- D. Syntese av ammoniakk er en endoterm reaksjon. Vil oppvarming under likevekt øke eller minske mengden ammoniakk som dannes?
- E. I hvilken retning vil reaksjonen forskyves vis vi bruker en katalysator?

12 a I hvilken prosess minsker entropien?

- A. løse sukker i vann
- B. utvide en gass
- C. fordampe en væske
- D. fryse vann

12 b Negativt fortgn for ΔG indikerer at:

- A. reaksjonen er eksoterm.
- B. reaksjonen er endoterm.
- C. reaksjonen er rask.
- D. reaksjonen er spontan.
- E. ΔS må være > 0 .

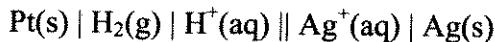
12 c Mange spontane reaksjoner er svært langsomme. Hva er den beste forklaring på dette?

- A. K_p for reaksjonen er mindre enn en.
- B. Aktiveringsenergien for reaksjonen er veldig stor.
- C. ΔG° for reaksjonen er positiv.
- D. Slike reaksjoner er endoterme.
- E. Entropiforandringen er negativ.

12 d En kjemisk reaksjon har negativ ΔH og negativ ΔS .
Hvilket utsagn er korrekt?

- A. Reaksjonen er spontan ved alle temperaturer.
- B. Reaksjonen er ikke spontan ved alle temperaturer.
- C. Reaksjonen blir spontan når temperaturen økes.
- D. Reaksjonen blir spontan når temperaturen senkes.

13 a En elektrokjemisk celle beskrives slik:

Hva er den balanserte netto totalreaksjonen?

- A. $2\text{H}^+(\text{aq}) + 2\text{Ag}^+(\text{aq}) \rightarrow \text{H}_2(\text{g}) + 2\text{Ag(s)}$
- B. $\text{H}_2(\text{g}) + 2\text{Ag(s)} \rightarrow \text{H}^+(\text{aq}) + 2\text{Ag}^+(\text{aq})$
- C. $2\text{H}^+(\text{aq}) + 2\text{Ag(s)} \rightarrow \text{H}_2(\text{g}) + 2\text{Ag}^+(\text{aq})$
- D. $\text{H}_2(\text{g}) + \text{Ag}^+(\text{aq}) \rightarrow \text{H}^+(\text{aq}) + \text{Ag(s)}$
- E. $\text{H}_2(\text{g}) + 2\text{Ag}^+(\text{aq}) \rightarrow 2\text{H}^+(\text{aq}) + 2\text{Ag(s)}$

13b En galvanisk celle har cellereaksjonen:

Hva er halvreaksjonen som foregår ved anoden?

- A. $\text{HgO} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Hg} + \text{O}^{2-}$
- B. $\text{Zn}^{2+} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Zn}$
- C. $\text{Zn} \rightarrow \text{Zn}^{2+} + 2\text{e}^-$
- D. $\text{ZnO} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Zn}$

13 c Halvreaksjonen som foregår ved katoden ved en elektrolyse av en vannløsning av CuCl_2 er:

- A. $\text{Cu}^+ + \text{e}^- \rightarrow \text{Cu}$
- B. $\text{Cu}^{2+} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Cu}$
- C. $2\text{H}_2\text{O} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{H}_2 + 2\text{OH}^-$
- D. $\text{Cl}_2 + 2\text{e}^- \rightarrow 2\text{Cl}^-$
- E. $2\text{Cl}^- \rightarrow \text{Cl}_2 + 2\text{e}^-$

13 d Hvilket av de følgende reagensene kan omdanne $\text{Fe}^{3+}(1 \text{ M})$ til $\text{Fe}^{2+}(1 \text{ M})$?

- A. $\text{H}_2(\text{g})$
- B. $\text{NO}_3^- (\text{aq})$
- C. $\text{O}_2(\text{g})$
- D. $\text{Br}^-(\text{aq})$
- E. $\text{H}^+(1 \text{ M})$

Del II

14a Beregn pH til en $1,0 \cdot 10^{-4} M$ HCl løsning. Vis utregning.

14b Beregn pH til en $0,020 M$ Ba(OH)₂ løsning. Vis utregning.

- 15a** Beregn konsentrasjonen til den ikke-ioniserte syren og ionene i en $0,100\text{ M}$ maursyre (HCOOH) løsning ved likevekt. Syrekonstanten til HCOOH er $K_a = 1,7 \cdot 10^{-4}$. Vis utregning. Kan det gjøres tilnærminger?
- 15b** Beregn pH til $1,0\text{ L}$ buffer som består av $1,0\text{ M}$ CH_3COOH og $1,0\text{ M}$ CH_3COONa . Syrekonstanten til CH_3COOH er $K_a = 1,8 \cdot 10^{-5}$. Vis utregning.
- 15c** Det blir tilsatt $0,1\text{ mol HCl}$ til bufferen. Hva blir pH da? Vis utregning.

16. Vi har reaksjonen:

De initiale ratene (hastighetene) til reaksjonen er blitt målt for de oppgitte konsentrasjonene av reagensene.

<u>Eksp.#</u>	<u>Rate (M/t)</u>	<u>[A] (M)</u>	<u>[B] (M)</u>
1	$3,20 \cdot 10^{-1}$	1.50	1.50
2	$3,20 \cdot 10^{-1}$	1.50	2.50
3	$6,40 \cdot 10^{-1}$	3.00	1.50

Sett opp hastighetsligningen. Bestem reaksjonsordenen og beregn hastighetskonstanten (ratekonstanten). Vis i en figur hvordan $\ln[A]$ forandrer seg med tiden.

17 Tegn et sp^2 -hybridisert karbonatom. Vis hvordan to slike atomer danner molekylet eten (C_2H_4). Tegn molekyorbitalene, hva heter de? Nevn karakteristiske forskjeller til molekylet etan (C_2H_6).

Standard reduksjonspotensiale

Table 19.1 | Standard Reduction Potentials at 25°C*

Half-Reaction	$E^\circ(V)$
$F_2(g) + 2e^- \rightarrow 2F^-(aq)$	+2.87
$O_2(g) + 2H^+(aq) + 2e^- \rightarrow O_2^-(g) + H_2O$	+2.07
$Co^{3+}(aq) + e^- \rightarrow Co^{2+}(aq)$	+1.82
$H_2O_2(aq) + 2H^+(aq) + 2e^- \rightarrow 2H_2O$	+1.77
$PbO_2(s) + 4H^+(aq) + SO_4^{2-}(aq) + 2e^- \rightarrow PbSO_4(s) + 2H_2O$	+1.70
$Ca^{2+}(aq) + e^- \rightarrow Ca^{2+}(aq)$	+1.61
$MnO_4^-(aq) + 8H^+(aq) + 5e^- \rightarrow Mn^{2+}(aq) + 4H_2O$	+1.51
$Au^{3+}(aq) + 3e^- \rightarrow Au(s)$	+1.50
$Cl_2(g) + 2e^- \rightarrow 2Cl^-(aq)$	+1.36
$Cr_2O_7^{2-}(aq) + 14H^+(aq) + 6e^- \rightarrow 2Cr^{3+}(aq) + 7H_2O$	+1.33
$MnO_2(s) + 4H^+(aq) + 2e^- \rightarrow Mn^{2+}(aq) + 2H_2O$	+1.23
$O_2(g) + 4H^+(aq) + 4e^- \rightarrow 2H_2O$	+1.23
$Br_2(l) + 2e^- \rightarrow 2Br^-(aq)$	+1.07
$NO_3^-(aq) + 4H^+(aq) + 3e^- \rightarrow NO(g) + 2H_2O$	+0.96
$2Hg^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Hg_2^{2+}(aq)$	+0.92
$Hg_2^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow 2Hg(l)$	+0.85
$Ag^+(aq) + e^- \rightarrow Ag(s)$	+0.80
$Fe^{3+}(aq) + e^- \rightarrow Fe^{2+}(aq)$	+0.77
$O_2(g) + 2H_2O + 4e^- \rightarrow 4OH^-(aq)$	+0.68
$MnO_4^-(aq) + 2H_2O + 3e^- \rightarrow MnO_2(s) + 4OH^-(aq)$	+0.59
$I_2(s) + 2e^- \rightarrow 2I^-(aq)$	+0.53
$O_2(g) + 2H_2O + 4e^- \rightarrow 4OH^-(aq)$	+0.40
$Cu^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Cu(s)$	+0.34
$AgCl(s) + e^- \rightarrow Ag(s) + Cl^-(aq)$	+0.22
$SO_3^{2-}(aq) + 4H^+(aq) + 2e^- \rightarrow SO_2(g) + 2H_2O$	+0.20
$Cu^{2+}(aq) + e^- \rightarrow Cu^+(aq)$	+0.15
$Sn^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Sn^{2+}(aq)$	+0.13
$2H^+(aq) + 2e^- \rightarrow H_2(g)$	0.00
$Pb^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Pb(s)$	-0.13
$Sn^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Sn(s)$	-0.14
$Ni^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Ni(s)$	-0.25
$Co^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Co(s)$	-0.28
$PbSO_4(s) + 2e^- \rightarrow Pb(s) + SO_4^{2-}(aq)$	-0.31
$Cd^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Cd(s)$	-0.40
$Fe^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Fe(s)$	-0.44
$Cr^{3+}(aq) + 3e^- \rightarrow Cr(s)$	-0.74
$Zn^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Zn(s)$	-0.76
$2H_2O + 2e^- \rightarrow H_2(g) + 2OH^-(aq)$	-0.83
$Mn^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Mn(s)$	-1.18
$Al^{3+}(aq) + 3e^- \rightarrow Al(s)$	-1.66
$Be^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Be(s)$	-1.85
$Mg^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Mg(s)$	-2.37
$Na^+(aq) + e^- \rightarrow Na(s)$	-2.71
$Ca^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Ca(s)$	-2.87
$Sr^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Sr(s)$	-2.89
$Ba^{2+}(aq) + 2e^- \rightarrow Ba(s)$	-2.90
$K^+(aq) + e^- \rightarrow K(s)$	-2.93
$Li^-(aq) + e^- \rightarrow Li(s)$	-3.03

*For all half-reactions the concentration is 1 M for dissolved species and the pressure is 1 atm for gases. These are the standard-state values.

Grunnstoffenes periodesystem

Periodiske system

The diagram illustrates the periodic table with several key features:

- Electron Shells:** The horizontal rows represent the principal energy levels, labeled from 1s to 7s.
- Electron Configuration:** The vertical columns represent the angular momentum quantum number (l), with groups for s, p, d, and f electrons.
- Atomic Number:** Each element's atomic number is indicated above its symbol (e.g., 1 for Hydrogen, 23 for Vaneium).
- Symbol:** The element symbol is placed in each square.
- Relative Atomic Mass:** The relative atomic mass (atomic weight) is listed below each symbol.
- Isotopes:** Some elements show multiple isotopes with their respective mass numbers.
- Group Properties:** A callout box highlights the following properties for group 13 (Boron, Aluminium, Gallium, Indium, Thallium):
  - Når atomvekten står i parentes, finnes det ingen stabile isotoper
  - av grunnstoffet. (Iallet i parentesens er nukleontallet til en radioaktivt isotop.)
  - Tallene over kolonene er gruppenummeret. Tallene til venstre for hver rad er periodenummeret. Tall med bokstav er orbitaler som fylles i grunnstofene til høyre for bokstaven.
- Hydrogen:** Hydrogen is highlighted with a callout box, showing its atomic number (1), symbol (H), relative atomic mass (1.008), and name (hydrogen).

Ikke-metal	Halv-metall

4f

5f